

"...

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

'Davacılar ... ile davalı ... arasında mahkememizde görülmekte olan tazminat davası sırasında 17.05.2012 tarihli celsede, davacı tarafın tanıklarının adresini tespit ederek bildirememesi üzerine, 6100 sayılı HMK'nın 240/3 maddesinin 'Tanık listesinde adres gösterilmemiş veya gösterilen adreste tanık bulunamamış ise tarafa adres göstermesi için işin niteliğine uygun şekilde kesin süre verilir. Bu süre içinde adres gösterilmez veya gösterilen yeni adres doğru değil ise bu tanığın dinlenmesinden vazgeçilmiş sayılır' şeklindeki hüküm gereğince tanık ... adresinin resen araştırılması yönünde bir karar alınmasına yer olmadığına ancak kanunun bu hükmünün Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına aykırı görülmesi sebebiyle Anayasanın 152. maddesi gereğince Anayasa aykırılık başvurusunda bulunulmasına karar verilmiştir.

Bu düşüncemizi kısaca şu şekilde açıklamak isteriz:

Anayasanın devletin niteliklerine ilişkin 2. maddesinde insan haklarına saygılı olduğu ve bir hukuk devleti olduğu açıklanmıştır. İnsan haklarına saygılı olmak ve bir hukuk devleti olmak gereği evrensel olarak kabul gören insan haklarına, sözleşmeler ile bağlanan uluslar arası kuralara göre tanınan insan haklarına riayet etmeyi ve kanunların buna göre hazırlanmasını gerektirir.

Yine Anayasamızın 'Hak arama hürriyeti' başlıklı 36. maddesinde herkesin meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahip olduğu açıklanmaktadır.

Bilindiği gibi tanıklık bir kamu görevidir ve Cumhurbaşkanı hariç tanık olarak çağrılan herkes mahkeme önüne gitmek ve tanıklıktan çekinme hakkına sahip değil ise doğru bir şekilde tanıklık yapmak zorundadır. Çağrıldıkları halde gelmemek zorla getirilmeyi gerektirdiği gibi gelip de tanıklık yapmamak altı aya kadar tazyik hapsini gerektirmekte, yalancı tanıklık ise bir suç olarak ceza gerektirmektedir.

Her ne kadar 01.10.2011 tarihinde yürürlüğe giren 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 240. maddesinde tanığın adresi gösterilmemişse veya gösterilen adreste tanık bulunamamış ise tarafa adresin bildirilmesi için işin niteliğine uygun süre verileceği bu sürede adres gösterilemez veya gösterilen adres doğru değil ise tanığın dinlenmesinden vazgeçilmiş sayılacağı açıklanmış ise de, tanığın tam kimliğinin tespit edilememesi, edilse bile kimliği bildirilen tanığın adresinin taraflarca bulunamaması veya tanığın tanıklıktan kaçınma amaçlı adres değiştirilmesi veya adresin gizlenmesi veya adreste tebligatın engellenmesi halinde taraflara adres araştırma ve bildirme zorunluluğunun hak kaybına sebep olacak şekilde getirilmesi bu madde hükmüne istinaden mahkemelerin hiç bir araştırma yapmaksızın tarafın tanık delilinden vazgeçmiş sayılmasına karar verilmesine imkan verilmesi temel insan haklarına hukuk devletinin gereklerine ve devletin hukuk devleti olduğunu açıklayan Anayasanın 2. maddesine ve hak arama hürriyetine dair 36. maddesine böylece ANAYASAYA aykırıdır.

Esas Sayısı : 2012/69
Karar Sayısı : 2012/149

Ayrıca bu düzenleme tanığın bir kamu görevi olması ile tanıklığın mahiyeti ile çelişmektedir.

Bu düzenleme kişilere bir dedektif gibi araştırma yapmak yükümlülüğü getirmektedir.

Oysa pek çok halde tanıkların kimliğinin tespiti ve adreslerinin bulunması ancak kamu gücü ile yapılabilecek bir husustur.

Kişilere bunu her zaman yüklemek vatandaşları hukuki olmayan araştırmalara sürükleyebilecektir. Üstelik dedektiflik yasal bir meslek de değildir.

Bu sebeplerle 6100 sayılı HMK'nın 240/3 maddesinin 'Tanık listesinde adres gösterilmemiş veya gösterilen adreste tanık bulunamamış ise tarafa adres göstermesi için işin niteliğine uygun şekilde kesin süre verilir. Bu süre içinde adres gösterilmez veya gösterilen yeni adres doğru değil ise bu tanığın dinlenmesinden vazgeçilmiş sayılır' şeklindeki hükmün 'kesin süre' ibaresi ile 'Bu süre içinde adres gösterilmez veya gösterilen yeni adres doğru değil ise bu tanığın dinlenmesinden vazgeçilmiş sayılır' cümlesinin Anayasaya aykırı bulunarak iptaline karar verilmesini talep ederiz."